

BİBLİYOGRAFYA

Kütüphanecileri ilgilendiren yeni eserler :

ATATÜRK VE DEVRİM KİTAPLARI KATALOĞU

Hazırlayan : Muharrem Doğdu Mercanlığıl.
Ankara 1953 Yeni M. 96 S. 8° 3 resim. 150 kuruş.
"Bitlis İli Kültür ve Eğitim Derneği Ya-
yınlarından No. 1"

Atatürk ile Türk Devrimi üzerine yazılan eserlerin sayısını tesbit etmek şimdilik imkânsızdır. Çünkü, elimizde bu konuda tam bir bibliyografya yoktur. *Prof. Herbert Melzig*'in ilk baskısı 1941 de *Atatürk bibliyografyası* adıyla, ikinci baskısı 1944 te *Yeni Türkiye'nin siyasi bibliyografyası-Atatürk bibliyografyası* adıyla çıkan eseri hem tam değildir, hem de 1944 ten bu yana on yıl geçmiştir. Tam olmasına imkân yoktur ; çünkü, bu bibliyografyada bütün dünya dillerinde yazılmış eserlere raslanmıyor. Halbuki Habeş dilinde bile Atatürk'le ilgili eser bulunduğu bilinmektedir. On yıl içinde ise Türkiye'de olduğu kadar, hattâ dünya ile olan bağlarımız sıkılaştığı için Türkiye'de olduğundan daha fazla sayıda eser yayımlanmıştır. Bu bakımdan, 10 Kasım 1953 sıralarında gazetelerde bu konuda dünyada yayımlanan eserlerin sayısı üzerinde yapılan tahminler de bir esasa dayanmaktadır. (Bakınız: A. Muhtar Kumral : Atatürk hakkında 3000 eser yazıldı. Vatan, 10.11.1953). Atatürk ile Türk Devrimi üzerine yazılmış eserlerin sayı ve değerleri tesbit edildikten sonradır ki Türk Devriminin, bu devrimin Büyük Önderinin dünyada nasıl karşılandığı, etkilerinin genişliği anlaşılabilir, tartışma konusu olabilecektir.

Prof. Melzig'in eserinden sonra, ciddi bir inceleme sonunda meydana getirilen bir eser daha vardır. Fakat, *Faik Reşit Unat* tarafından hazırlanmış olan bu yeni Atatürk bibliyografyasının müsveddeleri Millî Eğitim Bakanlığı yangınında yanmıştır. Mamafih bu eser yenden tertiplenmiştir; Türk Tarih Kurumu yayınları arasında çıkacaktır. *İslâm ansiklopedisi*'nin 1. Cildinin sonuna eklenen Atatürk maddesi ile *İnönü (Türk) ansiklopedisi*'nin Atatürk maddesinde geniş bibliyo-

grafya verilmiştir. *Ferit Ragıp Tuncor*'un, *İlk öğretim* dergisinin 15.11.1952, 1.12.1952 günlü, 344, 345. sayılarında çıkan bibliyografik listesi (Atatürk'e ait eserlerini bibliyografyası) ile aynı yazarın Türk ve Dünya Büyükleri Serisi adı ile Salâhattin Arıkan'la birlikte yayınladığı serinin 1. Cildine ek olarak hazırlanan bibliyografik listeleri arasında, Atatürk'ün eserleri ile Atatürk için yazılan eserleri gösteren liste de burada anılabilir. Ayrıca, çeşitli periyodiklerde dağınık bibliyografik notlar bulunmaktadır.

Elimizdeki eserin her şeyden önce geniş bir iddiası yoktur; sonra, bir sergide gösterilen eserleri tesbit etmektedir. Sadece Millî Kütüphane'de 10 Kasım 1953 günü açılan İkinci Atatürk Kitap Sergisi (1. inci sergi : 1949)nde bulunan, Millî Kütüphane'nin malı olan eserler kitaba alınmıştır, adına da bu yüzden "katalog" denilmiştir. M. D. Mercanlğil, kitabın önsözünde bu noktayı açıklamaktadır. Buna rağmen, bu kılavuzdan faydalanmak imkânları az olmayacaktır. Kitap, sergideki esasa göre, şu konudaki eserleri içinde toplamaktadır : Atatürk'ün eserleri-söylevleri-sözleri; Atatürk'ün hayatı, hâtıralar-anekdotlar; Kemalizm; Yeni Türkiye; İstiklâl savaşı-antlaşmalar; Albümler-özel sayılar; Edebî eserler; imkân nispetinde 10 Kasım 1953 yayınları... Kitaplar üç bölümde toplanmıştır : Türk alfabesiyle türkçe kitaplar (309 kitap), Osmanlı alfabesiyle Türkçe kitaplar (32 kitap); Yabancı dil kitaplar (92 kitap). Hepsi : 433 eser. Tertipte yazar adlarına göre (yazar bulunmayan kitaplarda eser-adlarına göre) alfabetik sıra gözetilmiştir. Bu çeşit eserlerde daima karşılaşılan maddi imkânsızlıklar elimizdeki kitabı da indekslerden yoksun etmiştir. M. D. Mercanlğil, bir konu tasnifinin yapılabilmesi için eser sayısının hiç değilse iki misline çıkması gerektiğini de not etmektedir.

"Bu kitap, Bitlis'i Rus işgalinden kurtaran Atatürk'ü ebedî istirahat yerine uğurladığımız günün hâtırasıdır." kaydını taşıyan kılavuzun, anılan bu ödevinden başka faydaları da olduğu, yerli, yabancı araştırmacılara hizmeti dokunacağı şüphesizdir.

Sami N. Özerdim

Millî Kütüphane Başuzmanı